

Οι Τρεις Ιεράρχες για τον πλούτο

Οι Τρεις Ιεράρχες, **Μέγας Βασίλειος**, **Γρηγόριος Θεολόγος** και **Ιωάννης ο Χρυσόστομος** είναι οι οικουμενικοί διδάσκαλοι της Εκκλησίας, που, παρά τους αιώνες που μεσολάβησαν από τότε που ζούσαν στον κόσμο, εξακολουθούν να φωτίζουν τους δρόμους μας. Τα συγγράμματά τους νίκησαν τη φθορά του χρόνου και αγγίζουν με επιτυχία και τα σύγχρονα προβλήματα. Ασχολήθηκαν με όλους του τομείς της θρησκευτικής και κοινωνικής ζωής. Και επειδή οι άνθρωποι έχουμε ανέκαθεν τις ίδιες ψυχικές αναζητήσεις, οι απαντήσεις και τοποθετήσεις τους, εμπνευσμένες από την θερμή σχέση τους με το Πνεύμα του Θεού, αναπαύουν κάθε ειλικρινή αναζήτηση της αλήθειας.

Το θέμα στο οποίο επανέρχονταν συχνά στις ομιλίες και στα συγγράμματά τους ήταν αυτό της κοινωνικής αδικίας, και το οποίο γινόταν φανερό στο τεράστιο χάσμα μεταξύ των πλουσίων και των πτωχών. Η προκλητική ζωή των πλουσίων έναντι των αναξιοπαθούντων πτωχών όχι μόνο δεν τους άφηνε αδιάφορους, αλλά τους παρακινούσε διαρκώς σε ανάλογη δράση. Πλούσιοι και οι τρεις μοίρασαν τις περιουσίες τους στους πτωχούς και αφιέρωσαν το χάρισμα του λόγου και της πέννας, που τους χάρισε ο Δωρεοδότης Θεός, στο να γίνουν πιο ανθρώπινες και αδελφικές οι σχέσεις πλουσίων και πτωχών. Φροντίδα τους ανύστακτη ήταν να συγκινήσουν τους πλουσίους, ώστε να βλέπουν σαν αδελφούς τους πτωχούς και όχι μόνο να μην τους εκμεταλλεύονται, αλλά να τους βοηθούν στη δύσκολη ζωή τους.

Έτσι ο **Μέγας Βασίλειος** έγραψε μια ωραία ομιλία με τίτλο «Προς τους πλουτούντας», ο **άγιος Γρηγόριος** ένα εξαιρετο ποίημα με τίτλο «Κατά πλουτούντων» και ο **ιερός Χρυσόστομος** μια ομιλία ερμηνεύοντας το αγιογραφικό ρητό: «Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν» (Α' Τιμ. στ' 17). Επανειλημμένως δε και οι τρεις στις ομιλίες και στα κηρύγματά τους έκαναν λόγο για τον πλούτο.

Η θάλασσα, έλεγε χαρακτηριστικά ο **Μέγας Βασίλειος** μιλώντας για τον πλεονέκτη πλούσιο, γνωρίζει «τα όριά» της, η νύχτα δεν «υπερβαίνει τας οροθεσίας» που της καθόρισε εξ αρχής ο Δημιουργός· ο πλούσιος όμως δεν χορταίνει με όσα έχει· «μιμείται του πυρός την βίαν», ο πόθος του να αυξήσει τα πλούτη του μοιάζει με την ορμητική ασταμάτητη πυρκαγιά (ΕΠΕ 6, 306).

Έχεις «τόσα και τόσα» κτήματα και άλλα αγαθά, ερωτά. Τι θα γίνει τελικά; «Ουχί τρεις σε πήχεις αναμένουσιν οι πάντες;». Τρεις πήχεις γης δεν περιμένουν και σένα –όλοι κι όλοι– όταν πεθάνεις; Ποιος θα σε υπερασπισθεί την ώρα της μελλούσης Κρίσεως; Όπου κι αν στρέψεις τότε το βλέμμα σου, θα βλέπεις τις όψεις εκείνων προς τους οποίους έδειξες ασπλαχνία· «ένθεν (από εδώ) του ορφανού τα δάκρυα, εκείθεν (από

εκεί) της χήρας τον στεναγμόν, ετέρωθεν (από αλλού) τους οικέτας ους κατέξαινες (=που τους καταξέσκιζες και τους ταλαιπωρούσες στα έργα σου)» (ΕΠΕ 6, 308).

Παρόμοια εκφραζόταν για τον πλούτο και ο **άγιος Γρηγόριος**. Όχι μόνο δεν συγκινείται ο πλούσιος, έλεγε, από τη δυστυχία των πτωχών, αλλά φτάνει στο σημείο να μην υπολογίζει ούτε και «την του Θεού τιμωρίαν» (ΕΠΕ 9, 408). Γίνεται αναίσθητος. Διότι ο πλούτος, έλεγε, άλλοτε οδηγεί στην «ύβριν», δηλαδή στην υπερηφάνεια, η «ύβρις» όμως «απώλειαν φέρει», οδηγεί στην καταστροφή. Μοιάζει με φάρμακο «νόσου γέμον», που είναι γεμάτο με αρρώστια. Μπορεί να λύνει μερικά οικονομικά προβλήματα, δημιουργεί όμως άλλα φοβερά και τρομερά, που έχουν σχέση με τη σωτηρία της ψυχής μας (ΕΠΕ 9, 140+ 190).

Είναι πραγματικά «ολέθριον» το πάθος του πλουτισμού, έλεγε με τον χαρακτηριστικό του τρόπο και ο **ιερός Χρυσόστομος** (ΕΠΕ 23, 320). Διευκρίνιζε όμως ότι «ου κακόν ο πλούτος... όταν εις τους δεομένους αναλίσκωμεν (όταν τον διαθέτουμε και τον ξοδεύουμε βοηθώντας τους πτωχούς), αλλά κακόν η πλεονεξία» (ΕΠΕ 14, 248). Και αλλού τόνιζε ότι ούτε ο πλούτος είναι γενικά κάτι κακό ούτε η πενία γενικά κάτι καλό, αλλά ανάλογα προς «την προαίρεσιν των χρεωμένων εκάτερα ταύτα γίνεται». Ανάλογα με το πώς δηλαδή χρησιμοποιεί κανείς τον πλούτο ή την φτώχεια αποκτά το καθένα την κακή ή την καλή σημασία του (ΕΠΕ 32, 456). «Πλούσιόν σε εποίησεν ο Θεός», έλεγε άλλοτε, «ίνα τοις δεομένοις βοηθής» (για να βοηθείς όσους έχουν ανάγκη), «ίνα τα αμαρτήματα λύσης τα σαυτού διά της εις ετέρους δαψιλείας» (για να διαλύσεις και εξαλείψεις τα αμαρτήματά σου με τις πλούσιες ελεημοσύνες σου) (ΕΠΕ 31, 664). Και να θυμάσαι, πρόσθετε, ότι ο πλούτος είναι κάτι «ευρίπιστον», πολύ άστατο, γλιστρά και χάνεται γρήγορα (ΕΠΕ 36, 602).

Οι πιο πάνω αντιπροσωπευτικές γνώμες των εμπνευσμένων Τριών Ιεραρχών για τον πλούτο φανερώνουν πόσο φωτεινά πνεύματα ήσαν και πόσο αξίζει να τους έχουμε όλοι μας καθοδηγούς μας.

πηγή : xfd.gr

[Περιοδικό “Η Δράσις μας”, Ιανουάριος 2010](#)